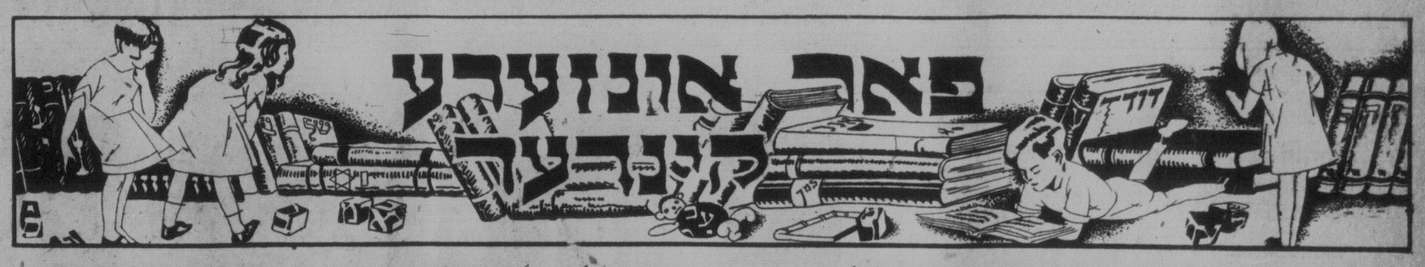

אנגעפירט פונ'ם לערער פארבאנד פון אידישע וועלטלאכע שולן אין ווייניפעג

א זיי געזונט פון רעדאקציע פון "קינדער ווינקל"

טייערע קינדער־לעזער!

מיר האלטן שוין ביים פארענדיקן דעם שול יאר און שליסן דעם "קינדער ווינקל" פאר'ן זומער. מיר ווייסן ניט געגוי די צאל לעזער. מיר האבן ניט קיין געגויען באגריף ווען אייער באציאונג צום "קינדער ווינקל" מיר פילן אבער, אז מיר האבן צווישן אייך, קינדער, א סך פריינט. מיר פילן אז גאר א גרויסע צאל קינדער ווארט מיט אומגעדולד אויפ'ן פרייטאג אריינצו־קוקן אינ'ם "ווינקל", וואס איז אין משך פון יארן געווארן זייערס. מיר האבן אבער, קינדער, צו אייך א טענה און א גערעכטע טענה. מיר האלטן אז איר, קינדער, פארשטייט, אז דאס אנפירן מיט'ן ווינקל איז פארבונדן מיט א סך מי. ס'איז גארניט גרינג יאר־איין יאר־אויס צו קריגן פאר אייך מעשה'לאך, וואס איר האט אין ערגעץ ניט געלייענט. מיר טוען עס אבער מיט פרייד. האבן מיר זיך געווענדעט צו אייך מיט אן אנפראגע, מיט אן אנקעטע. איר זאלט ארויסזאגן אייער מיינונג, איר זאלט אונז זאגן וואס אייך געפעלט און וואס אייך געפעלט ניט. ס'האט אבער גאר א קליינע צאל געענטפערט. מיר ווייסן אז מיר האבן ניט אן ערך א סך מער לעזער ווי די צאל ענטפערס וואס מיר האבן אריינגעקראגן. איז עס טאקע אן עולה פון אייך, קינדער, ניט אמת? א חוץ דעם האבן א סך זיך אזוי שטארק געאיילט אין צעגויפשטעלן די ענטפערס: אז מיר קאנען פון זיי ווייניק וואס לערנען. אזוי, למשל, שרייבן אייניקע קינדער. אז זיי לייענען מיט גרויס חשק גאר די ביאגראפיעס און באקלאגן זיך גאר וואס מיר גיבן זיי צו ווייניק . . . מעשה'לאך! האפן מיר, אז איר וועט אין דער צוקונפט, ווען מיר וועלן זיך ווענדן צו אייך נאכאמאל, ענטפערן קלארער און אלע וועלן ענטפערן. די ענטפערס און בעסער געזאגט די "ניט ענטפערס" האבן אונז ווייי געטאן.

מיר האבן אבער אויך א סך פרייד געהאט. די צענדליקער בריוו און בריוולאך, סיי די וואס זיינען געווען צום דרוקן סיי יענע וואס מיר האבן ניט געדרוקט, די מעשה'לאך, די באשרייבונגען פון קינדער־לעבן האבן אנגעבראכט יום־טוב אין אונזער ארבעט און באשיינט דעם "קינדער וו[illegible]

מ. ב.

* * * * * *

טייערע קינדערלאך!

עס דערנעענערן זיך די טעג פון אייערע וואקאציעס. רייסט ניט איבער אייער אידיש לייענען. די שולן אין ווייניפעג האבן קינדער ביבליאטעקן, קומט צו, צי איר זייט קינדער פון שול, צי ניט. — איר וועט קאנען קריגן אייניקע ביכער פאר'ן זומער.

פארברייטנגט גוט, שפילט זיך א סך, זייט פארזיכטיק, זייט גוטע קינ־דער און גוטע חברים! מיט'ן אנהויב פונ'ם שול יאר וועלן מיר זיך ווידער זעען און לאמיר האפן אז ס'איז גאנגען די צייט ווען איר, קינדער, וועט אי־ן בערנעמען דעם "קינדער ווינקל" וועלכער וועט דאמאלסט אנגעפירט ווערן פון אייך און פאר אייך!

באמערקונג: אויב אייניקע קינדער ווילן אין משך פונ'ם זומער אנ־שרייבן א פאר ווערטער דער רעדאקציע שרייבט צו:

מ. קאנטאר, 402 באיד עוועניו, ווייניפעג.

איר מעגט עס ווייסן

ווייסנשאפטסלייט האבן אנטדעקט אר־גאניזמען וואס זיינען טויזנט מאל קלענער פון א מיקראב. מען נוצט די דאזיקע אר־גאניזמען צו באקעמפן אזיאטישע קאלע־ריע.

* * *

ביי א חתונה פון א רייכן כינעזישן פאר פאלק שיסט מען אפט אויס פון 50.000 ביז 150.000 שטיק פייערווערק.

* * *

אין אקווארייום זיינען פאראן 246 פאר־שידענע פישן.

* * *

פיש עסן איינמאל אין 48 שטונדן.

* * *

עקספערימענטן, וואס מען האט לעצ־טענס געמאכט באוויזן, אז א שאף קאן פארבוצירן וואל אפילו נאך דעם ווי עס איז טויט. מען זאגט אפילו אז די דאזיקע וואל איז פון בעסערן סארט ווי וואל פון לעבעדיקע שאף.

* * *

א "סוויטש" וואס לעשט אויס די עלעק־טריש־לעמפלאך אין א פאראויס באשטימ־טער צייט, ווערט איצט איינגעריכטעט אין אפארטמענט הייזער.

* * *

א דייטשער מוזיקער האט געמאכט א פידל לויט דעם מוסטער פון א מענשלאכן אויער. ער זאגט, אז עס גיט א בעסערן טאן.

* * *

מען מאכט שוין איצט בעטן, וואס גליטשן זיך אליין אריין אין וואנט דורך אן עלעקטרישן מאטאר.

* * *

א מאן אויף א שיף לעבן שאנכאי האט געהאט א געשפרעך מיט א פריינט אין לאנדאן 7.000 מייל אוועק דורכ'ן דראט־לאזן טעלעפאן.

* * *

פיר פראצענט פון אלע מענער זיינען קאליר־בלינד, בעת בלויז 4 צענטל פון איין פראצענט פרויען קאנען ניט אונטערשיי־דען צווישן קאלירן.

* * *

עס איז דא א פלאנץ וואס הייסט יס־ציבעלע, און וואס איז שעדלאך פאר ראצן און מייז, אבער קאן ניט שארן א מענשן.

* * *

מען האט דערפונדן אן אפאראט, וואס מען טשעפעט צו צו א טעלעפאן און עס פארציינט דעם נומער, וואס האט אפגע־רופן, ווען קיינער איז ניט געווען צו ענט־פערן דעם טעלעפאן.

* * *

פלינן זיינען א גרויסע שטערונג פאר די וואס מאכן מואוויס. מען מוז איבערנע־מען די בילדער ווען א פלינ זעצט זיך אוועק אויפ'ן גלעזל פון קאמעראַ. מען רעכנט, אז עס קאסט די דירעקטארן פון $4.000 ביז $10.000 א טאג איבערצונע־מען די בילדער צוליב די פלינן.

* * *

מען מאכט שפאציר שטעקלאך מיט אן עלעקטרישן לעמפל אין קעפל צו קאנען זעען ווי מען גייט ביינאכט.

* * *

מען רעכנט, אז אין 15 יאר ארום וועט זיך ענדיקן דער זאפאס גאלד אין זיד־אפריקע, וועלכע איז היינט דאס גרעסטע גאלד פראדוצירנדיקע לאנד אין דער וועלט.

* * *

עס איז פונקט הונדערט יאר זינט מען האט אויסגעפונען די ערשטע נוצן פון עלעקטריציטעט.

* * *

איר קאנט היינט אריינגווארפן א פעני אין א "סלאט" מאשין און ארויסבאקומען אן אנגעצונדענעם סיגארעט.

* * *

א בין אן האנג פליט 25 מייל א שטונ־דע און אביסל לאנגזאמער ווען אנגעלאדן מיט האניג.

מען שאצט, אז די וועלט וועגט 6 טור־זענט טריליאן טאן, אדער א 6 נאכנג־פאלגט מיט 21 נולן.

די שטערן באוועגן זיך מיט א שנעלקייט פון 40 מיליאן מייל א שטונדע. אבער אפילו מיט דער דאזיקער שנעלקייט וואלט פאר פילע פון זיי געדויערט 120 מיליאן יאר צו דערנרייכן די ערד.

פון וואך צו וואך

א יום טוב אין פרץ שול

זונטאג, דעם 31טן מאי, פייערט די י. ל. פרץ שול דעם יום טוב פון איר זיבע־טער גראדואירונג. 29 קינדער פון דער עלעמענטאר־שול און צען סטודענטן פון די העכערע קורסן פארענדיקן דאס יאר זייערע לימודים. אלע קינדער, צוזאמען מיט זייערע עלטערן, לערער און פריינט גרייטן זיך צו דעם גרויסן קינדער יום־טוב. זונטאג 2.30 בייטאג הייבט זיך אן דער קאנצערט אין דאמיניאן טעאטער און דעם זעלבן אוונט פונקט 8 אזייגער וועט אין פרץ זאל פארקומען די פייערלאכקייט פון אויסטיילן די דיפלאמען צו די גראדואיר־טע קינדער ביי א באנקעט.

"קליין־מענדעלע"

ס'איז דערשינען דאס לאנג דערוואר־טעטע "קליין־מענדעלע. מיר געפינען אין דעם בוך טיפן בילדער, דערציילונגען, גלייכווערטלאך פון מענדעלע מוכר ספרים, דאס ווערק איז צונויפגעשטעלט פון יוסף קוצענאני (קיץ).

דר. עלסבערג טויט

דר. שמואל עלסבערג, נאענטער מיט־קעמפער און חבר פון דר. חיים זשיטלאוו־סקי, איז געשטארבן אין ניו־יארק. דר. עלסבערג איז איינער פון די בויער און קעמפער פאר אידישער וועלטלאכער קול־טור אין אמעריקע. ער איז איינער פון די גרינדער פון די אידישע וועלטלא־כע שולן און געווען דער פרעזידענט פון די שלום עליכם שולן. דר. עלסבערג האט מיטגעארבעט אין א סך אידישע אויסגאבן און מיטגעארבעט אין פארשידענע אר־גאניזאציעס, וואס זייער צוועק איז גע־ווען העלפן די פארארימטע אידישע מאסן אין אייראפע.

די אידישע מאסן וועלן שטארק באדויע־רען דעם טויט פון זייערן א קעמפער און פריינט.

אברהם רייזין אין רוסיש

דער רוסישער סאוועטישער פארלאג האט ארויסגעגעבן 2 בענדער אברהם ריי־זינס דערציילונגען. דער קריטיקער פון "וועטשערנאיא מאסקווא" שרייבט אז אב־רהם רייזין קאן פארלאנגען ווערן פאר איי־נעם פון די בעסטע מאלער פון ארבעטער לעבן.

א נייער זשורנאל אין מעקסיקא

אין מעקסיקא האט אנגעהויבן צו דער־שיינען א נייער אידישער זשורנאל "אונ־זער לעבן" — אין ערשטן העפט נעפינען מיר זייער שיינע לידער פון דעם יונגן אי־דישן מעקסיקאנער פאעט יעקב גלאנץ.

"א זשורנאל אין גאליציען

אין לעמבערג, גאליציען, דערשיינט א 3 חדשים'דיקער זשורנאל "צו שטייער". צווישן די מיטארבעטער געפינען מיר דאר־טען דעם באוואוסטן נחום באמזג.

די צאל אידן אין אייראפע

די אידישע באפעלקערונג אין אייראפע איז 9.875.000 לויט דער סטאטיסטיק אלע די וואס זיינען קומען באערן דעם אנ־ווארן אין דעם בולעטין פון אידישע סטא־טיסטיק וואס ווערט געדרוקט אין בערלין. פוילן האט 3.125.000 אידן. זי האט די גרעסטע אידישע באפעלקערונג אין אייראפע.

נאך איר קומט דאס אייראפייאישע רוסלאנד מיט 2.970.000 אידן.

די אידישע באפעלקערונג אין די אנ־דערע אייראפיאישע לענדער איז ווי פאלגט: רומעניען, 800.000; דייטשלאנד, 585.000; אונגארן, 473.000; טשעכא־סלאוואקיע, 220.000; ליטע, 167.000; פראנקרייך, 160.000; אייראפיאישע טערקיי, 50.000; בולגאריע, 50.000; בעלגיע, 45.000; איטאליע, 45.000; שווייץ, 18.000; דאנציג, 9.000; שווערן, 6.000; דענמארק, 5.500; עסטאניע, 5.000; וואר געגנט, 4.500; שפאניען, 3.000; פארטוגאל, 2.500; פינלאנד, 1.800; לוקסעמבורג, 1.750; נארוועגיען, 1.450.

העניע פאראלסקי

קינדער: —

מארט 6טן איז געווארן א יאר, זייט ס'איז געשטארבן אייגע פון די שילערנס און שפעטער א לערערן פון פרץ שול, העניע פאראלסקי, א סך פון די קינדער, וועלכע האבן ביי איר געלערנט אין קלאס "א", זיינען שוין היינט דערוואקסענע מענשן, אנדערע געפינען זיך שוין אין די מיטל־שולן, אבער מיר זיינען זיכער, אז קיינער פון אייך האט נאך ניט פארגעסן די ליבע, גוטע לערערן פאראלסקי, וועלכע האט אזוי טרויעריק און אזוי שיין גע־קאנט דערציילן מעשה'לאך. דער לערער־ראט פון פרץ־שול שטעלט איר זונטאג יוני 14טן, א מצבה. ניט האבנדיק קיין מעגלאכקייט עס צו אנאנסירן דאן אין "קינדער־ווינקל" לאדן פיר איצט איין אלע די וואס ווילן קומען באהערן דעם אנ־דיינק פון דער אונז אלעמען נאענטער העניע פאראלסקי, ארויסצופארן מיט אונז אין דעם אויבנדערמאנטן דאטום אויפן "בני אברהם בית עולם".

לערער־ראט פון י. ל. פרץ שול.

שפארט

סערווירענדיג קעללאגג'ס קארן פלייקס מיט מילך פאר דעם קינדערשען אוועגד מאלצייט. דייעטישענס זאגען אז עס איז א פיינער מאכל ... לייכט צו פארדייהען, גוט באלאנסירט. און עס שפארט איין יעדער מוטער ארבייט און

צייט

קעללאגג'ס קארן פלייקס זיינען אב־סאלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון טארונטא.

Kellogg's CORN FLAKES

פיעל מחיה'דיגער ווען באזיסט מיט האניג. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנט.

צאר איוואן דער גרויזאמער איז געווען איינער פון די גרעסטע ביכער־ליבהאבער פון פופצענטן יארהונדערט

עס גלוהט זיך נישט, אבער עס איז פארט אזוי, צאר איוואן דער פערטער, אפשר דער שרעקלאכסטער פון אלע שרעקלאכע הערשער, וואס זיינען ווען עס איז אויף דער וועלט געווען. דער, וועמען די געשיכטע האט געגעבן אן אפי־ציעל ביי־נאמען: דער גרויזאמער, דער איז געווען איינער פון די גרעסטע ביב־ליפאלין (ביכער ליבהאבער) פון דעם זעכ־צענטן יארהונדערט, און וועלכן ער האט געלעבט. זיין ביבליאטעק איז אפילו מיטן גאנג פון די יארן ערגעץ פארפאלן גע־ווארן, אבער מען זוכט זי ארום שוין זיינט צענדליקער יארן, מען זוכט זי, ווי איינע פון די וויכטיקסטע ביבליא־טעקן, וואס האבן ווען עס איז אויף דער וועלט עקזיסטירט.

ווער איז געווען איוואן דער גרויזא־מער? א בליק אין א וועלט געשיכטע און מיט שוידער פארמאכט מען זי באלד ווידער. אין זיין דריטן לעבנס יאר איז אים שוין דער רוסישער טראן געקומען. ער איז געבוירן געווארן אין יאר 1530. אבער אויף דעם טראן האט מען אים ערשט ארויפגעזעצט אין זיין 17טן לע־בענס יאר. אויף דעם מאמענט האט דער גרויזאמער דערגעגעבן געווארן, און באלד האט דער דער גרויזאמער דערגעגע־ראט אנגעהויבן צו פירן זיינע ווילדע מלחמות. זיינע קרבנות פלעגן ער פיי־ניקן אויף דעם שרעקלאכסטן אופן, און ער פלעגט מיט דער גרעסטער צופרידנ־הייט שטענדיק אליין צוקוקן צו די פיי־ניגונגען. דאס בלאט אויף וועלכן עס שטייט פארשריבן די געשיכטע פון זיין הערשאפט, איז אין גרויסער בלוט פלעק. קיין איינציקער ליכטיקער פונקט איז דארט ניטא. זיין גרויזאמסטע "פאר־ליטישע" טאט איז געווען דער מארד פון זעכציק טויזנט איינוואוינער פון דער שטאט נאווגאראד, אין יאר 1570. ווייל די שטאט איז באשולדיקט געווארן אין פאראכט צו פויקן, אזוי איז ער געווען אלס הערשער און אזוי איז ער אויף געווען אין פריוואטן לעבן. אין יאר 1581 האט ער דערמארדעט זיין איינגענעם זון מיט די איינגעגע הענט. געשטארבן איז ער אין יאר 1584.

אבער ניט געקוקט אויף די אלע גרוי־זאמקייטן, האבן זיך דאך געפונען גע־שיכטע שרייבער, וואס גיבן צו, אז אי־ן וואן איז טאקע געווען א שרעקלאכער גרויזאמער מענש, אבער ער איז געווען קראנק אין דעם פרט, פאטאלאגיש און אין דער אמת'ן איז ער געווען א קינסטלער